

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
DIREKTORAT ZA ZAKONODAJO S PODROČJA PRAVOSODJA

Župančičeva 3, 1000 Ljubljana

T: (01) 369 5342

F: (01)369 5783

E: gp.mp@gov.si

www.mp.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
Urad Vlade za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 091-46/2017/2

Datum: 9. 1. 2018

Zadeva: Predlagam.vladi.si – Predlog 8744-310: Ovira za ugovor zoper odpust obveznosti v osebnem stečajju – odgovor Ministrstva za pravosodje

Ministrstvu za pravosodje ste posredovali predlog, da bi se pravnomočna sodba na plačilo denarne terjatve upniku za dolžnika, ki v osebnem stečajju predlaga odpust obveznosti uzakonila kot ugovorni razlog proti odpustu obveznosti ne glede na dolžnikovo finančno stanje. Nekateri dolžniki naj bi izkoristili institut osebnega stečaja za razbremenitev svojih dolgov na način, da se upniku najprej zavežejo dolg poplačati, nato pa vložijo predlog za začetek osebnega tečaja in odpust obveznosti; ti dolžniki so tudi brez zaposlitve in dohodkov.

Postopek osebnega stečaja se vodi z namenom, da bi vsi upniki iz premoženja stečajnega dolžnika prejeli plačilo svojih navadnih terjatev do stečajnega dolžnika hkrati in v enakih deležih (prvi odstavek 382. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju¹; v nadaljevanju ZFPPIPP). Namen odpusta obveznosti pa je poštenemu in vestnemu stečajnemu dolžniku omogočiti, da preneha tisti del njegovih obveznosti, ki jih ni zmožen izpolniti iz premoženja, ki ga ima ob začetku postopka osebnega stečaja ali ki ga lahko pridobi med postopkom osebnega stečaja do poteka preizkusnega obdobja (prvi odstavek 399. člena ZFPPIPP). Odpust obveznosti se izvede znotraj osebnega stečaja (prvi odstavek 398. člena ZFPPIPP). Po uspešno odobrenem odpustu obveznosti (s pravnomočnostjo sklepa o odpustu obveznosti) preneha upnikova pravica sodno uveljavljati plačilo terjatve, za katero po 408. členu tega zakona učinkuje odpust obveznosti, v delu, v katerem ta do pravnomočnosti sklepa ni bila plačana. Pravica zahtevati odpust obveznosti dolžniku omogoča (daje pravno možnost), da doseže prenehanje dela svojih obveznosti (terjatev z zornega kota upnikov), torej da doseže spremembo obligacijskega razmerja, katerega vsebina so te dolžnikove obveznosti oziroma terjatve do dolžnika. To pomeni, da je vrednostna usmeritev, ki jo vsebuje načelo vestnosti in poštenja, ki velja v obligacijskem pravu (5. člen Obligacijskega zakonika²), pomembna tudi za opredelitev namena pravice do odpusta obveznosti, ki jo stečajni dolžnik uveljavlja s predlogom za odpust obveznosti.

Po zadnjih zakonodajnih spremembah iz leta 2016 je po noveli ZFPPIPP-G, izhajajoč prav iz načela vestnosti in poštenja izrecno najprej opredeljen namen tega pravnega instituta (gl.

¹ Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US in 63/16 – ZD-C.

² Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo in 64/16 – odl. US.

zgoraj) ter v obliki generalne klavzule opredeljena zloraba pravice do odpusta obveznosti (tretji odstavek 399. člena ZFPPIPP). Zloraba pravice pomeni izvrševanje upravičenja (pravice) prek tiste meje, ki v kakovostno enakem obsegu tudi drugemu dopušča, da uresničuje pravico, ki mu pripada.³ Pri medsebojno odvisnih pravicah je v primeru njihove vsebinske odprtosti nosilec pravico dolžan izvrševati tako, da njegovo ravnanje ne presega meje, ki v kvalitativno enakem obsegu tudi drugemu dopušča aktivirati njemu pripadajočo pravico.⁴ Ker vseh možnih pojavnih oblik ravnanj, ki bi lahko pomenila zlorabo pravice do odpusta obveznosti, ni mogoče taksativno predpisati, je ta po noveli ZFPPIPP-G nomotehnično opredeljena z generalno klavzulo, po kateri odpust obveznosti ni dovoljen, če iz ravnanj stečajnega dolžnika v zadnjih petih letih pred uvedbo postopka osebnega stečaja ali glede na njegov premoženjski položaj izhaja, da bi bil odpust obveznosti temu stečajnemu dolžniku v nasprotju z namenom odpusta obveznosti.

Nadalje so v četrtem odstavku 399. člena ZFPPIPP zaradi lažjega dokazovanja obstoja ovire proti odpustu obveznosti, ki jo upnik uveljavlja z ugovorom proti odpustu obveznosti, določeni najbolj značilni položaji zlorabe pravice do odpusta obveznosti, ki so nomotehnično opredeljeni v obliki izpodbojnih pravnih domnev. Med drugim predlog za odpust obveznosti pomeni zlorabo pravice do odpusta obveznosti, če je stečajni dolžnik v zadnjih petih letih pred uvedbo postopka osebnega stečaja prevzemal obveznosti, ki so nesorazmerne z njegovim premoženjskim položajem, ali če je razpolagal s svojim premoženjem neodplačno ali za nezatno plačilo.

Po eni strani prej navedena izpodbojna pravna domneva po svoji vsebini sovпада v okvir zlorabe pravice do odpusta obveznosti oziroma v okvir izven načela vestnosti in poštenja, po katerem bi morala pogodbeni stranke ravnati pri sklepanju pogodbe, pri uveljavljanju pravic, ki jih stranka pridobi s sklenitvijo pogodbe, in pri izpolnjevanju obveznosti, ki jih stranka prevzame s sklenitvijo pogodbe. Po drugi strani pa po našem mnenju obstoj pravnomočne sodbe, ki dolžniku naloži upniku izpolnitev denarne terjatve, sam po sebi, še ne izkazuje domneve, da je dolžnik želel pravico do odpusta obveznosti zlorabiti. Pravnomočna sodba, ki dolžniku zgolj naloži plačilo terjatve upniku, je lahko popolnoma vrednostno nevtralna do dolžnikovih preteklih ravnanj v razmerju do upnika. Lahko je le rezultat spora med dolžnikom in upnikom glede obstoja ali izpolnitve določenega obligacijskega pravnega posla (npr. nestrinjanje zaradi napak volje pri sklepanju pogodbe ali pa zaradi stvarnih napak pri izpolnitvi pogodbe).

Menimo, da predlog sam po sebi ni primeren za nadaljnjo obravnavo, lahko pa se obstoj pravnomočne sodbe na plačilo denarne terjatve upošteva kot obstoj posameznega dejstva (npr. na resničen obstoj pogodbenega razmerja) pri sklicevanju na katero od drugih izpodbojnih pravnih domnev ob vložitvi ugovora proti odpustu obveznosti s strani upnika; kar pa bi bilo v posameznem konkretnem primeru možno že po veljavnih pravnih pravilih.

Lep pozdrav,

**Po pooblastilu:
Miha VERČKO
vodja sektorja – sekretar**

³ Marijan Pavčnik v Juhart, Plavšak: Obligacijski zakonik s komentarjem, 1. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2003, stran 104.

⁴ Marijan Pavčnik v Teorija prava, Prispevek k razumevanju prava, Cankarjeva založba, Ljubljana 1997, str. 133.